| | |
|---|---|
| | **СИЛАБУС**<br>**навчальної дисципліни**<br>**«Інклюзивний бізнес»** |
| **Рівень вищої освіти** | Другий (магістерський) рівень |
| **Код і найменування спеціальності** | Для всіх спеціальностей ННІЕУПІТ |
| **Тип і назва освітньої програми** | Факультетська вибіркова дисципліна |
| **Курс, семестр** | 1 курс, 2 семестр. |
| **Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни** | Кількість кредитів ЄКТС – 4,<br>Загальна кількість годин – 120, із яких:<br>денна форма:<br>лекцій – 14 год., практичних занять – 18 год.<br>заочна форма:<br>лекцій – 4 год., практичних занять – 4 год.<br>Форма семестрового контролю – залік |
| **Мова(и) викладання** | державна |
| **Навчально-науковий інститут**<br>**кафедра** | ННІ інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій<br>Кафедра економіки та публічного управління |
| **Контактні дані розробника(ів)** | Медвідь Вікторія Юріївна, завідувач кафедри економіки та публічного управління, д.е.н., професор,<br>ауд. 475 (навчальний корпус 4)<br>e-mail viktoriia.medvid@pdau.edu.ua<br>сторінка викладача:<br>https://www.pdau.edu.ua/people/medvid-viktoriya-yuriyivna |
| **МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ** | |
| **Статус навчальної дисципліни** | Вибіркова |
| **Передумови для вивчення навчальної дисципліни** | Передумови відсутні |
| **Компетентності** | Загальні:<br>розуміння соціального впливу бізнесу та готовність до участі в соціальних ініціативах;<br>здатність генерувати нові ідеї та нестандартні рішення для вирішення проблем інклюзії в бізнесі;<br>Фахові:<br>здатність ефективно спілкуватися з різними аудиторіями, включаючи людей з різним досвідом та переконаннями; |
| **Результати навчання** | РН:<br>здатність визначити поняття інклюзії в контексті бізнесу, пояснити його значення та переваги;<br>здатність впроваджувати інклюзивні практики в різних сферах діяльності організації (набір персоналу, навчання, оцінка ефективності тощо);<br>здатність розробити стратегію інклюзивності для бізнесу, включаючи конкретні цілі, завдання та показники ефективності; |
| **РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)** | |
| Вивчення дисципліни забезпечує формування таких соціальних навичок: соціальна свідомість, емпатія, емоційний інтелект, міжособистісні комунікації, здатність логічно й системно мислити, працювати в команді, креативно мислити тощо. | |

| МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇДИСЦИПЛІНИ |
|---|
| Головна мета вивчення цієї дисципліни полягає у формуванні у студентів глибокого розуміння сутності та принципів інклюзивного бізнесу, розвитку практичних навичок, необхідних для створення та підтримки інклюзивного робочого середовища. |
| **ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ** |
| Тема 1. Теоретико-концептуальні основи дослідження сутності, моделі, індикаторів та стандартів інклюзивного розвитку<br>Тема 2. Інклюзивний бізнес: змістовна характеристика та концептуальні положення.<br>Тема 3. Зарубіжна практика забезпечення розвитку інклюзивного бізнесу.<br>Тема 4. Інклюзивне лідерство.<br>Тема 5. Інклюзивне бізнес-планування.<br>Тема 6. Вимірювання та оцінка інклюзивності.<br>Тема 7. Соціальна відповідальність бізнесу та інклюзія.<br>Тема 8. Перспективи розвитку інклюзивного бізнесу в Україні. |
| **МЕТОДИ НАВЧАННЯ** |
| **1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:**<br>словесні методи: *лекція, розповідь-пояснення; бесіда;*<br>наочні методи: *ілюстрування; демонстрування;*<br>практичні методи: *робота з навчально-методичною літературою: конспектування, тезування, анотування, підготовка реферату/доповіді;*<br>**2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності**<br>методи формування пізнавальних інтересів: *створення ситуації інтересу та новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації.*<br>**3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання:**<br>інтерактивні методи: *дискусії, диспути, проектування професійних ситуацій, «Мозковий штурм».*<br>комп'ютерні і мультимедійні методи: *використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання.*<br>**4. Методи контролю і самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:**<br>методи усного контролю: *опитування, бесіда, доповідь;*<br>методи письмового контролю: *самостійна робота, творче завдання, розв'язування тестів.*<br>методи самоконтролю: *самостійний пошук помилок; самооцінювання; самоаналіз.* |
| **ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ** |

| | |
|---|---|
| **Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання** | Наведені у Додатку до силабусу |
| **ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ** | |
| **- щодо термінів виконання та перескладання** | здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має бути виконано певне завдання. Виконання завдань з порушенням термінів без поважних причин оцінюється на нижчий на 25% бал. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу директорату. |
| **- щодо академічної доброчесності** | Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і |

| | |
|---|---|
| | суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.<br>Документи, що стосуються академічної доброчесності, представлені на вкладці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ Полтавського державного аграрного університету: https://www.pdau.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist |
| **щодо використання інструментів штучного інтелекту** | Використання систем штучного інтелекту під час вивчення навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Правил використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі ПДАУ https://surl.li/pgclra. Інструменти ШІ можуть використовуватися здобувачами вищої освіти як допоміжний засіб для пошуку та структурування інформації і джерел, генерування ідей, перевірки граматики та орфографії власного тексту, формування структури роботи, візуалізації інформації для підготовки презентації чи іншого виду роботи, перекладу іншомовних матеріалів. У разі використання систем штучного інтелекту здобувач вищої освіти зобов'язаний зазначити факт їх використання із вказанням назви ШІ-системи та мети її застосування, критично перевірити отриману інформацію та достовірність використаних джерел. Використання будь-яких систем штучного інтелекту під час проходження форм контролю не допускається. Не допускається використання інструментів ШІ для повного виконання певного виду навчальної роботи, подання згенерованих ШІ результатів як власного результату навчальної діяльності без зазначення факту їх використання, створення або подання недостовірної, сфабрикованої чи фальсифікованої інформації, генерування неіснуючих джерел, посилань або інших даних. Здобувач несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи. Порушення встановленого режиму використання систем штучного інтелекту розглядається відповідно до вимог академічної доброчесності та нормативних документів Університету. |
| **- щодо відвідування занять** | Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. У разі пропуску занять здобувач вищої освіти несе відповідальність за самостійне опрацювання навчального матеріалу та виконання передбачених робочою програмою і силабусом завдань , на засадах академічної доброчесності. Інформацію про результати виконання передбачених завдань здобувач щотижня подає викладачеві засобам електронної пошти або через систему дистанційного навчання LMS Moodle. |
| **- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти** | На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті перед / під час опанування даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera, Edera тощо. Особливості неформального/інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету<br>https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproporyadok22.pdf |
| **- щодо оскарження результатів оцінювання** | Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. |

| | |
|---|---|
| | Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті. https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannya2023.pdf |

**РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ**

**Основні:**


1. Розвиток соціального підприємництва в Україні. Біла книга. Під загальною редакцією Валерія Кокотя. Київ : 2020. 98 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1Th4nskvSkcLEpZmKg0b6BztOZCLBl_5S/view.
2. Кейс-стаді. Соціальне підприємництво та інклюзія. Досвід українських міст. 2020. URL: https://auc.org.ua/sites/default/files/library/case_study_pleddg_socp.pdf (дата звернення: 28.08.2026).
3. International Finance Corporation. Accelerating Inclusive Business Opportunities: Business Models that Make a Difference. Washington, D.C.: IFC / World Bank Group, 2011. URL: https://documents1.worldbank.org/curated/en/467191468336608665/pdf/NonAsciiFileName0.pdf.
4. Нестеренко С. С., Дубас Р. Г., Пшенична М. В. та ін. 25 років інклюзивного поступу: фінансово-економічний та управлінський виміри: монографія. Київ: Університет «Україна», 2025. 212 с. URL: https://uu.edu.ua/upload/Nauka/naukovi_vydannia/25_rokiv_inkluzivnogo_postupu.pdf (дата звернення: 28.08.2026).
5. Inclusive Business Activities Summary Report. UNDP / Inclusive Business Action Network (iBAN). 2018. URL: https://www.undp.org/policy-centre/istanbul/publications/inclusive-business-activities-summary-report (дата звернення: 28.08.2026).
6. Brokering Inclusive Business Models. UNDP. 2016. URL: https://www.undp.org/publications/brokering-inclusive-business-models (дата звернення: 28.09.2026).
7. Putting the I in ESG: Inclusion of Persons with Disabilities as Strategic Advantage of Sustainability Practices for Corporates and Investors (KPIs framework). International Labour Organization (ILO Global Business and Disability Network). 2024. URL: https://www.ilo.org/sites/default/files/2024-11/Putting%20the%20I%20in%20ESG%20framework%20of%20KPIs.pdf (дата звернення: 28.08.2026).
8. Disability in Sustainability Reporting (GRI guidance). Global Reporting Initiative. Updated edition. URL: https://www.globalreporting.org/media/0zmnlesh/dhub_disability_reporting_guide.pdf (дата звернення: 28.09.2026).
9. Future of Inclusion Lighthouses 2026. World Economic Forum. 2026. URL: https://www.weforum.org/publications/future-of-inclusion-lighthouses-2026 (дата звернення: 28.08.2026).
10. ГО «Доступно.UA» представила посібник, який допоможе бізнесу стати інклюзивним. URL: https://www.village.com.ua/village/life/edu-news/369585-go-nbsp-laquo-dostupno-ua-raquo-predstavila-posibnik-yakiy-dopomozhe-biznesu-stati-inklyuzivnim


**Допоміжні:**


1.Степаненко С.В. Концептуальні засади формування моделі інклюзивного управління ресурсним потенціалом суб'єктів агробізнесу. *Економічний простір*. 2022. № 181. URL: https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/download/1167/1126
2. Жуковська А. Ю.Наукові детермінанти інклюзивного підприємництва. *International Relations. Economics. Country Studies. Tourism (IRECST)*. 2020. DOI: 10.26565/2310-9513-2020-12-11
3.Тищенко О. П. Інклюзивний розвиток національної економіки України: передумови та домінанти формування стратегії управління. *Бізнес Інформ*. 2019. №9. С. 71-79. https://doi.org/10.32983/2222-4459-2019-9-71-79
4.Власенко Ю. Г. Міжнародні підходи до методики оцінки інклюзивності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове*

*господарство»*. 2019. Вип. 24. Ч. 1. С. 70-74.
5.Самофатова, В. Забезпечення сталості та інклюзивності розвитку малого та середнього підприємництва в повоєнний період. *Економіка та суспільство*, (53). 2023. URL: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-53-3
6.Гонтарева І.В., Євтушенко В.А., Михайленко Д.Г. Особливості розвитку підприємництва в умовах військових дій та повоєнного відновлення України. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2023. № 7. DOI: https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-03-04
7.Клочковська В.О., Клочковський О.В., Трегубов О.С. Макроекономічні аспекти відновлення функціонування малого та середнього бізнесу в контексті повоєнної відбудови національної економіки України. *Економіка і організація управління*. 2023. № 1. С. 89–97.
8.Мініна В. Внесок малих та середніх підприємств у інклюзивний розвиток. *Цифрова економіка та економічна безпека*, (5 (05), 75-79. 2023. URL: https://doi.org/10.32782/dees.5-11
9.Скрильник О. О., Скрильник А. С. Інклюзивне підприємництво в Україні: виклики створення та перспективи розвитку з урахуванням міжнародного досвіду. *Економіка. Фінанси. Право*. 2025. № 5. DOI: 10.37634/efp.2025.5.9.
10.Марценюк Л. В. Сучасний погляд на необхідність формування суспільно-інклюзивної цінності бізнесу. *Агросвіт*. 2025. № 20. С. 4-13. DOI: 10.32702/2306-6792.2025.20.4. URL https://crust.ust.edu.ua/items/0833cbc1-52ee-4284-a1cb-dc1c5176aef5
11.Арнаутова В. Інклюзивне лідерство: потенціал і можливості для зростання прибутку. *Інновації в підприємництві та соціальній практиці*. 2025. С. 116–121. URL: https://ir.kneu.edu.ua/items/d2d0cedb-f3d1-42c7-ae21-8d68adc2fbbf (дата звернення: 28.08.2026).
12. Скрильник А. С. Інноваційно-інвестиційне середовище функціонування та управління інклюзивним розвитком підприємництва. *Економіка та суспільство*. 2025. № 78. DOI: 10.32782/2524-0072/2025-78-40.

**Інформаційні ресурси:**

1.Інклюзивний бізнес та чому про це має знати кожен підприємець України? URL: https://startupukraine.com/inkliuzyvnyj-biznes/ (дата звернення: 28.08.2026).
2.Інклюзивний бізнес під час війни: чому це буде важливо для всіх у 2023 році. URL: https://womo.ua/inklyuzivniy-biznes-chomu-tse-vazhlivo-dlya-vsih-u-2023-rotsi/ (дата звернення: 28.08.2026).
3.Дія.Бізнес. Розділ «Дія.Бізнес Інклюзія» (інструменти, самотестування, кейси, мапа інклюзивного підприємництва). URL: https://business.diia.gov.ua/ (дата звернення: 28.08.2026).
4.Соціальне підприємництво – нова форма бізнесу, актуальна під час війни. URL: https://persha.kr.ua/article/230051-sotsialne-pidpryyemnytstvo-nova-forma-biznesu-aktualna-pid-chas-vijny/ (дата звернення: 28.08.2026).
5.Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/ (дата звернення: 28.08.2026).
6.Підтримка малого і середнього підприємництва. Київ. Кабінет Міністрів України. URL: https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/reformi/ekonomichne-zrostannya/pidtrimka-malogo-i-serednogo-pidpriyemnictva (дата звернення: 28.08.2026).
7.ГО «Доступно.UA». Посібник про інклюзивні практики для бізнесу (кейси українських компаній: доступність, підтримка ветеранів, ВПО, DEI). URL: https://dostupno.ua/ (або пряме посилання з матеріалів організації; дата звернення: 28.08.2026).
8.Alltogether.jobs. Матеріали з інклюзивного лідерства та DEI. URL: https://www.alltogether.jobs/ (дата звернення: 28.08.2026).
9.Освітній курс «Як бізнесу бути інклюзивним» на порталі Дія.Бізнес. URL: https://business.diia.gov.ua/ (дата звернення: 28.08.2026).
10.ILO Global Business and Disability Network. Self-Assessment Tool та ресурси з інклюзії. URL: https://www.ilo.org/global/topics/disability-and-work (дата звернення: 28.08.2026).
11. Global Reporting Initiative (GRI) – стандарти та гайди з інклюзії/дизабіліті. URL: https://www.globalreporting.org/ (дата звернення: 28.08.2026).
12. Стратегія розвитку малого та середнього підприємництва на 2024-2027 роки (затверджена розпорядженням КМУ). URL: https://zakon.rada.gov.ua/ (пошук за номером; дата звернення: 28.08.2026).

| | |
|---|---|
| **Реквізити затвердження** | Схвалено на засіданні кафедри економіки та публічного управління, протокол від 01 вересня 2026 року № 1 |

*Додаток до силабусу*

## СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

### Схема нарахування балів з навчальної дисципліни (денна форма навчання)

| Назва теми | Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти | | | | Разом |
|---|---|---|---|---|---|
| | Опитування (участь в дискусії) | Виконання вправ на практичних заняттях | Тести | *Доповідь** | |
| Тема 1. Теоретико-концептуальні основи дослідження сутності, моделі, індикаторів та стандартів інклюзивного розвитку | 4 | 2 | 4 | 20 | 10 |
| Тема 2. Інклюзивний бізнес: змістовна характеристика та концептуальні положення. | 4 | 2 | 4 | | 10 |
| Тема 3. Зарубіжна практика забезпечення розвитку інклюзивного бізнесу. | 4 | 2 | 4 | | 10 |
| Тема 4. Інклюзивне лідерство. | 4 | 2 | 4 | | 10 |
| Тема 5. Інклюзивне бізнес-планування. | 4 | 2 | 4 | | 10 |
| Тема 6. Вимірювання та оцінка інклюзивності. | 4 | 2 | 4 | | 10 |
| Тема 7. Соціальна відповідальність бізнесу та інклюзія. | 4 | 2 | 4 | | 10 |
| Тема 8. Перспективи розвитку інклюзивного бізнесу в Україні. | 4 | 2 | 4 | | 10 |
| *Доповідь** | 20 | | | | 20 |
| **Разом** | **32** | **16** | **32** | **20** | **100** |

**Доповідь готується здобувачем вищої освіти та доповідається на останньому практичному занятті. Є обов'язковим елементом.*

**Схема нарахування балів з навчальної дисципліни (заочна форма навчання)**

| Назва теми | Разом | | | |
|---|---|---|---|---|
| | Виконання практичних завдань | Тести поточного контролю | Індивідуальне завдання | Разом |
| Тема 1. Теоретико-концептуальні основи дослідження сутності, моделі, індикаторів та стандартів інклюзивного розвитку | | 4 | | 4 |
| Тема 2. Інклюзивний бізнес: змістовна характеристика та концептуальні положення. | | 4 | | 4 |
| Тема 3. Зарубіжна практика забезпечення розвитку інклюзивного бізнесу. | | 4 | | 4 |
| Тема 4. Інклюзивне лідерство. | | 4 | x | 4 |
| Тема 5. Інклюзивне бізнес-планування. | 2 | 4 | | 6 |
| Тема 6. Вимірювання та оцінка інклюзивності. | | 4 | | 4 |
| Тема 7. Соціальна відповідальність бізнесу та інклюзія. | 2 | 4 | | 6 |
| Тема 8. Перспективи розвитку інклюзивного бізнесу в Україні. | | 4 | | 4 |
| | 4 | 32 | x | 36 |
| *Індивідуальне завдання* | x | x | 50 | 50 |
| *Підсумкове тестування* | x | 14 | x | 14 |
| **Разом** | **4** | **46** | **50** | **100** |

**Індивідуальне завдання готується здобувачем вищої освіти та здається на останньому практичному занятті. Є обов'язковим елементом для здобувачів заочної форми навчання.*

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

*- виконання вправ на практичних заняттях:*

| Рівень опанування ПРН відповідної навчальної програми | Якісна оцінка відповідей, виконання завдань, поведінки здобувача | Кількістьбалів |
|---|---|---|
| Високий | Відповіді вірні, супроводжувалися практичними прикладами та власними роздумами з теми заняття. Висока активність на занятті | 2,0 |
| Достатній | Відповіді в цілому вірні, але містять деякі помилки. Висока активність на занятті. | 1,5 |
| Середній | Відповіді містять ряд помилок, що характеризують знання здобувача як середні. Висока активність на занятті. | 1,0 |
| Низький | Відповіді містять помилки, які є суттєвими, що здебільшого викликані недостатнім опануванням здобувача навчального матеріалу. Незначна активність або пасивна поведінка на занятті. | 0,5 |
| Незадовільний | Відповіді невірні. Пасивна поведінка на занятті. | 0 |

*- розв'язування тестів:*

| Рівень опанування ПРН відної навчальноїпрограми | Кількість правильних відповідей на тестові завдання | Кількість балів |
|---|---|---|
| Високий | вірні понад 90% відповідей | 4,0 |
| Достатній | 80-90% відповідей вірні | 3,5 |

| | | |
|---|---|---|
| Середній | 70-79% відповідей вірні | 3,0 |
| Низький | 60-69% відповідей вірні | 2,0 |
| Незадовільний | Понад 40% відповідей невірні | 0 |

- *Опитування (участь в дискусії):*

| Рівень опанування | Якісна оцінка відповідей, поведінки здобувача | Кількість балів |
|---|---|---|
| Високий | відповіді правильні, обґрунтовані, здобувач вищої освіти добре знає принципи інклюзивного бізнесу, може чітко сформулювати та пояснити ключові поняття інклюзивного бізнесу, може розробити детальну стратегію, включаючи конкретні цілі та дії. Може легко встановлювати контакт та будувати довірливі відносини. | 4,0 |
| Достатній | здобувач вищої освіти орієнтується у проблемі, яка розглядається, але відповідає невпевнено. Має загальне уявлення про інклюзію, але допускає деякі неточності. Має навички комунікації, але може відчувати деякі труднощі у спілкуванні з представниками інших груп. | 3,5 |
| Середній | відповіді здобувача вищої освіти містять ряд помилок, що характеризують знання здобувача як середні. Знає лише основні терміни, пов'язані з інклюзією. Може запропонувати лише загальні ідеї. Може спілкуватися, але не завжди досягає бажаного результату. | 3,0 |
| Низький | відповіді мають значні помилки, що здебільшого зводять опитування до того рівня, який неможливо оцінити. Не може провести аналіз ситуації з інклюзією. Пасивний, не бере участі в обговоренні. | 2,5 |
| Незадовільний | здобувач вищої освіти не готовий до відповіді або відповіді не вірні. Не має базових знань про інклюзивний бізнес. Не може розробити стратегію інклюзивності. | 0,0 |

*-доповідь (0-20).* Протягом вивчення нвчальної дисципілни здобувач вищої освіти обов'язково готує 1 доповідь.

| | *Критерії* | *Якісна оцінка критерію* | *Кількість балів* |
|---|---|---|---|
| Зміст | Розуміння завдання | Здобувач вищої освіти демонструє точне розуміння завдання | 2 |
| | | Використані як матеріали, що мають відношення до теми, так і ті, що не мають відношення до теми | 1 |
| | | Використані матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми; зібрана інформація не аналізується і не оцінюється | 0 |
| | Повнота розкриття теми | Повно | 2 |
| | | Частково | 1 |
| | | Не розкрита | 0 |
| | Логіка викладення інформації | Матеріал викладений логічно | 2 |
| | | Порушення логіки | 1 |
| | | Відсутність логіки | 0 |
| | Викладення стратегії розв'язання проблеми | Викладена стратегія розв'язання проблеми | 2 |
| | | Процес розв'язання неповний | 1 |
| | | Процес розв'язання неточний і неправильний | 0 |
| Самостійність виконання | Авторська оригінальність | Унікальна робота; містить велику кількість оригінальних, винахідницьких прийомів | 2 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | В роботі наявні авторські знахідки | 1 |
| | | Стандартна робота, не відрізняється авторською індивідуальністю | 0 |
| | Ступінь самостійності діяльності групи | Повна самостійність під час виконання роботи | 2 |
| | | Часткова самостійність | 1 |
| | | Робота виконана несамостійна | 0 |
| Оформлення роботи | Грамотність, необхідний словник, відсутність орфографічних та технічних помилок | Грамотна робота з точки зору орфографії, стилістики, пунктуації, синтаксису | 2 |
| | | Не грубі помилки з точки зору орфографії, стилістики, пунктуації, синтаксису | 1 |
| | | Грубі помилки | 0 |
| Захист роботи | Якість доповіді | Аргументованість основних позицій, композиція доповіді логічна, повнота представлених в доповіді результатів роботи | 2 |
| | | Порушено логіку виступу, неповне представлення результатів роботи, неповна система аргументації | 1 |
| | | Немає аргументів по головним позиціям, повне порушення логіки, не представлені результати дослідження | 0 |
| | Обсяг та глибина знань за темою | Доповідачі демонструють ерудицію, відоброжають міжпредметні зв’язки | 2 |
| | | Доповідачі грамотно викладають матеріал, проте не показують достатньо глибоких знань | 1 |
| | | Доповідачі виявляють повну відсутність володіння матеріалом | 0 |
| | Відповіді на питання | Доповідачі переконливо і повно відповідають на питання, намагаються використати відповіді для успішного розкриття теми | 2 |
| | | Доповідачі не на всі питання можуть знайти переконливі відповіді | 1 |
| | | Доповідачі не можуть відповісти на питання або під час відповідей поводить себе агресивно, некоректно | 0 |
| Разом рівень опанування | Високий | | 20 |
| | Достатній | | 16-19 |
| | Середній | | 13-15 |
| | Низький | | 12 |
| | Незадовільний | | 0-11 |

*-індивідуальне завдання (0-50 балів).* Індивідуальне завдання складається з 10 пунктів. Оцінювання кожного підзавдання проводиться за 5-бальною шкалою. Кінцева оцінка за індивідуальне завдання є сумою балів, отриманих за кожне підзавдання. Оцінка враховує не лише правильність виконання завдання, але й повноту, глибину аналізу, оригінальність підходу, оформлення роботи.

| Рівень опанування | Якісна оцінка відповідей, поведінки здобувача | Кількість балів |
|---|---|---|
| Високий | Завдання виконано повністю, правильно й глибоко. Здобувач вільно володіє поняттями інклюзивного бізнесу, моделями, індикаторами, стандартами, принципами інклюзивного лідерства та бізнес- | 5,0 |

| | | |
|---|---|---|
| | планування. Аналіз ґрунтовний, з аргументами, конкретними прикладами (українськими та зарубіжними) і практичними рекомендаціями. Підхід оригінальний. Оформлення охайне, з дотриманням вимог. | |
| Достатній | Завдання виконано в основному правильно. Ключові положення розкриті, є приклади та висновки. Аналіз достатній, але може містити окремі неточності або бути менш глибоким. Оригінальність помірна. Оформлення в цілому відповідає вимогам. | 4,0–4,5 |
| Середній | Завдання виконано частково. Є розуміння основних термінів, але аналіз поверхневий, аргументація слабка, приклади загальні або відсутні. Допускаються суттєві неточності. Оформлення має помітні недоліки. | 3,0–3,5 |
| Низький | Завдання виконано формально або фрагментарно. Знання обмежені базовими поняттями, аналіз слабкий або відсутній, немає конкретних прикладів і висновків. Багато помилок. Оформлення незадовільне. | 2,0–2,5 |
| Незадовільний | Підзавдання не виконано, виконано неправильно або не за темою. Відсутні базові знання з інклюзивного бізнесу, немає аналізу та логіки. Критичні порушення в оформленні. | 0,0–1,0 |

Усі бали за 10 підзавдань сумуються. Кінцева оцінка за індивідуальне завдання становить суму балів, отриманих за кожне підзавдання (максимум 50 балів).

*-підсумкове тестування (0-14 балів).*

| Рівень опанування | Кількість правильних відповідей на тестові завдання | Кількість балів |
|---|---|---|
| Високий | вірні понад 90% відповідей | 13,0-14,0 |
| Достатній | 80-90% відповідей вірні | 11,5-12,5 |
| Середній | 70-79% відповідей вірні | 10,0-11,0 |
| Низький | 60-69% відповідей вірні | 8,5-9,5 |
| Незадовільний | Понад 40% відповідей невірні | 0-8,0 |

Форма проведення підсумкового контролю згідно робочого та навчального плану **– залік.**